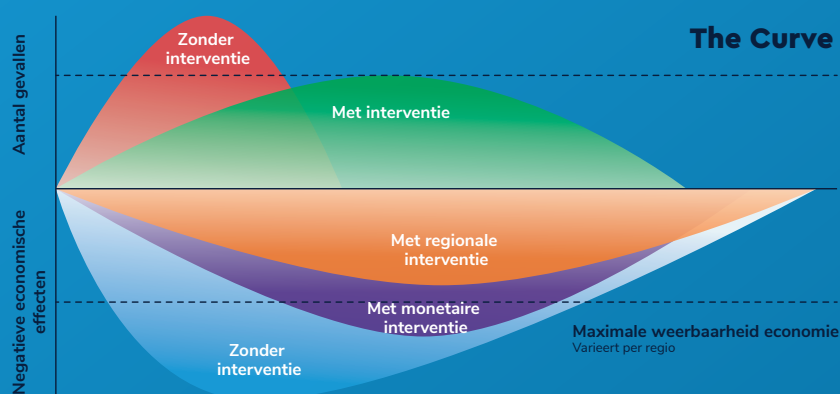

Flatten the curve

Regionale interventie in de economie: juist nu

Door Huub Smulders Directeur ERAC

ERAC
impact

Regionale interventie in de economie: juist nu

Hoewel geen enkele euro is opgewassen tegen het menselijk leed dat is ontstaan door het coronavirus, moeten gemeenten en regio's snel handelen. Daar waar de miljardenimpulsen je om de oren vliegen, richten decentrale overheden snel loketten op om informatie aan noodlijdende mkb'ers te bieden over de talloze noodmaatregelen. Over economische strategieën wordt nog niet gesproken, want het is nu vooral chaos en de effecten zijn ogenschijnlijk onduidelijk. Cafés, restaurants, hotels, de sierteelt, de logistiek, de luchtvaart en de maakindustrie krijgen momenteel grote klappen te verduren.

Tijd om nú te handelen

Het is snel tijd voor een 'flatten the curve'-aanpak voor de regionale economie, vergelijkbaar met de afvlakkingsmaatregelen om het zorgsysteem niet te overbelasten. En daar moeten we nú mee aan de slag gaan. Het moet niet alleen een ambitie zijn voor de zorg, maar zeker ook voor de economie. In een tijd dat er vooral macro-economische ingrepen zijn door honderden tot zelfs duizenden miljarden euro's vrij te maken, is er ook grip vanuit de regio nodig op het proces van toekomstig herstel. Anders resteert een functie als potentieel doorgeefluik van allerlei noodfondsen en -middelen, zonder in dat ecosysteem dat iedereen zo belangrijk vindt, de juiste interventies te plegen als overheid te midden van een recessie waarbij ondernemers een pro-actieve overheid nodig hebben. Als er ooit behoefte was aan een strategie waarbij de overheid ook even namens de ondernemer denkt, dan is dat nu. Even geen lange interviewlijsten afwerken, maar ageren met concrete maatregelen.

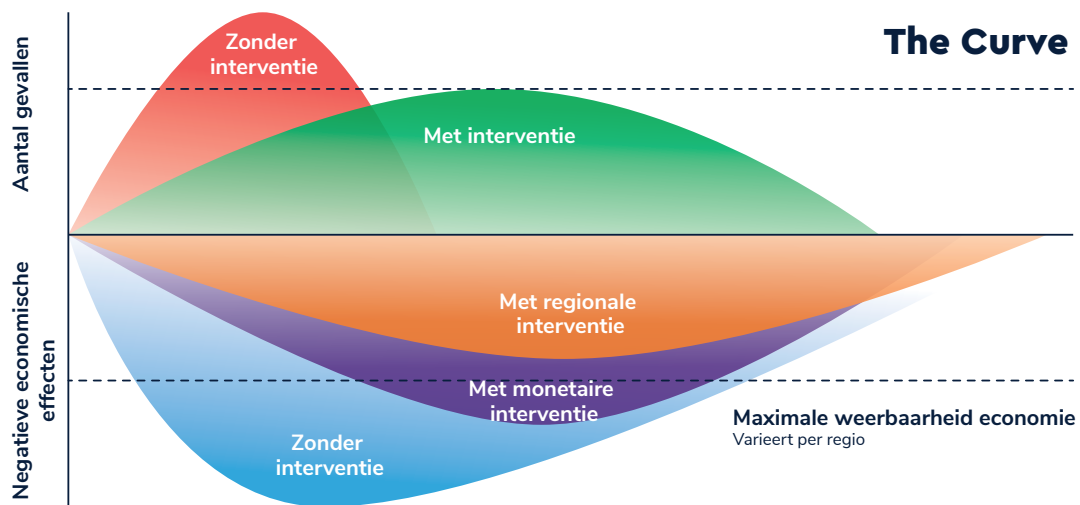
'Even geen lange interviewlijsten afwerken, maar ageren met concrete maatregelen'

Maatwerk beleidsvorming

De coronacrisis vraagt om transitiedenken: de regionale en sectorale effecten van corona goed analyseren en daarop beleid vormen. Dat is bijvoorbeeld voor de leisure- of retailsector anders dan voor de agrofoodsector, de maakindustrie of de zakelijke dienstverlening. Chemiegiganten hebben problemen met de aanvoer van grondstoffen, maar maken ook nieuwe omzet met de enorme vraag naar handgels. De effecten variëren ook per regio en per samenstelling van sector en de arbeidsmarkt.

Krachtig regionaal beleid

Is er dan één regionaal-economisch wondermiddel? Nee, maar er wordt door de wetenschap natuurlijk volop onderzoek gedaan naar regionale veerkracht. De theorie en praktijk bieden meer evidence-based onderbouwing waarom een grote shock in de economie ervoor kan zorgen dat sectoren in specifieke regio's van hun historische ontwikkelpad worden getrokken en definitief transformeren. Grote schokken in het economische domein zorgen er simpelweg ook voor dat hele bedrijfstakken kunnen verdwijnen. Bewustwording daarvan is één, lering trekken twee en beleid vormen drie. De aanpak gaat voorbij het monetaire beleid. In de optiek van ERAC kun je alleen goed reageren door krachtig regionaal beleid te vormen rond regionale weerbaarheid.

De verschillende klappen van corona

Om goed te identificeren wat de klap is die corona in de regio veroorzaakt, is het slim om een belangrijk onderscheid te maken tussen de vraag van de individuele ondernemer en die van het cluster of ecosysteem. Gemeenten als Kaatsheuvel en Haarlemmermeer zijn zeer afhankelijk van één bedrijf (Efteling en Schiphol). Daar zijn de effecten dus anders dan in bijvoorbeeld Den Haag, waar meer werkgelegenheid is in ngo's en de zakelijke dienstverlening. Of in Amsterdam, waar talloze sectoren actief zijn en de conjunctuur anders werkt. In de zakelijke dienstverlening wordt meer online gewerkt en daar is de directe druk op liquiditeit en solvabiliteit lager dan in bijvoorbeeld de horeca, waar de tent direct moet sluiten.

Beter bewapenen tegen corona

Het doel moet zijn om ons beter te bewapenen tegen externe schokken in de regio. We kunnen ons beter economisch bewapenen tegen de effecten die bedrijven door de coronacrisis ervaren behoudens verlies aan liquiditeit en solvabiliteit. Het gaat om de regionale organisatie van weerbaarheid of veerkracht. Hieronder vind je voor bepaalde topsectoren een aantal mogelijke effecten:

Life Sciences & Health

- Beperkte zorgcapaciteit
- Machtsverhoudingen in de keten
- Beschikbaarheid personeel

Biobased

- Afnemende energieprijzen maakt biobased producten minder concurrerend
- Start-ups direct in problemen
- Acute faillissementsdreiging

Transport & Logistiek

- Afnemende internationale vraag
- Acute faillissementsdreiging

HTSM

- Supply chain-problemen
- Massaproductie in buitenland

Chemie

- Supply chain-problemen
- Grote afhankelijkheid van China (36% van chemische industrie)
- Positieve effecten voor productie desinfectiegels

Bestemming van budgetten

De meeste topsectoren worden sterk beïnvloed door de mondialisering van waardeketens, de afhankelijkheid van buitenlandse voorraden voor halffabricaten en de daarbij behorende reis- en transportrestricties. De bestaande onderzoeksbudgetten gaan nu in veel gevallen naar het dagelijks overleven en runnen van het bedrijf (op afstand). En innovatieve start-ups gaan veel sneller door hun toch al beperkte budgetten heen.

Krimp begeleiden, niet bestrijden

Er is een langetermijnvisie op de regio nodig die niet alleen denkt vanuit mogelijke groeiperspectieven. In de krimpgemeenten is al langer de vraag hoe krimp te begeleiden in plaats van te bestrijden. Nu ontstaat er een schok die zelfs de best draaiende regio's in een recessie-scenario doet belanden. De vraag is dan ook terecht: welke overheid heeft hier een draaiboek voor liggen en kan vandaag nog handelen op een manier die verder gaat dan geld beschikbaar stellen?

Geen economisch vaccin

Het toont maar weer eens aan dat er goed moet worden nagedacht over de productiestructuur in regio's, de wijze waarop de arbeidsmarkt functioneert, hoe voorraden worden aangehouden en hoe korte ketens ook mogelijk worden gemaakt. Natuurlijk is er niet voor iedere coronabedreiging een economisch vaccin, maar daarom is de uitspraak 'flatten the curve' ook hier van toepassing.

Een draaiboek door ERAC

ERAC is al bijna dertig jaar gespecialiseerd in regionaal-economisch beleid, programma's, projecten en financiering. Door deze 360-gradenblik op de regionale economie in een Europese samenwerkingscontext zijn we snel in staat een draaiboek voor u in elkaar te zetten. We volgen dan ook samengevat de volgende aanpak:

1. Test

Analyse samenstelling ecosysteem

2. Impact

Potentiële coronaschade in kaart gebracht

3. Weerbaarheid

Hoe maken we onze gemeente of regio weerbaar tegen schokken?

4. Maatregelen

Van noodloket tot economisch programma en weerbaarheidsfonds

5. Financieren

Hoe haal ik de benodigde subsidies en fondsen op in een veranderde economie?

6. Communiceren

Visualiseren van het beleid in één overtuigende tekening die burger en bedrijf snapt

- 1 Regionaal-economische inventarisatie
- 2 Corona-effectanalyse
- 3 Weerbaarheidsadvies voor de economie
- 4 Concrete maatregelen:
 - a. Hoe zet ik effectief geld in middels leningen en subsidies voor het bedrijfsleven?
 - b. Hoe structureer ik regelingen voor het bedrijfsleven en hoe zorg ik voor een regelarme maar misbruikbestendige regeling?
 - c. Hoe kan ik mijn economische programma beter weerbaar maken tegen dit type externe schokken?
 - d. Hoe zorg ik dat de binnenstedelijke retail en horeca kan worden voorzien van een impuls door vernieuwing te financieren?
 - e. Wat zijn de belangrijkste gevolgen per sector?
- 5 Financieringskansen:
 - a. Hoe kan ik op basis van de maatregelen de komende jaren effectief geld ophalen?
 - b. Waar moet ik lobbyen?
 - c. Hoe moet ik lobbyen?
 - d. Wat betekenen Den Haag en Europa in deze coronatransitie?
- 6 Hoe visualiseer ik in één tekening de aanpak die onze gemeente of regio kiest in coronatijd?

Weten wat dit voor u betekent? Neem contact met ons op!

Huub Smulders
06 27 82 57 83

De eerste vijf gemeenten ontvangen deze analyse tegen een kortingstarief van € 15.000. Daarnaast hanteren we voor vervolgoopdrachten een budget van € 19.500.

Bij ERAC vinden we het belangrijk om juist in deze tijd het verschil te maken. Zo werken we proactief mee aan het coronavirus Response Investment Initiative, begeleiden we met een zeer korte doorlooptijd en tegen een vriendelijke prijs de financieringsaanvraag van een luchtreinigingssysteem dat COVID-19 uit de lucht kan halen en zetten we ook het regionale draaiboek in.

Benieuwd wat Nederland kan verwachten van de coronamaatregelen van de EU? ERAC-adviseur Vincent Ketelaars legt het uit in deze blog. >